

Grön taggleguan (*Sceloporus malachiticus*)

Skötsel och fakta

Släktet *Sceloporus* ("taggleguaner" mfl.) ingår i familjen *Phrynosomatidae*. Med sina ca 120 arter är detta det största släktet i familjen. Arterna i släktet lever i naturen i Nord- och mellanamerika och de flesta av arterna är små och dagaktiva ödlor. Taxonomin har ändrats vid flera tillfällen, och kommer troligen att revideras ytterligare, vilket innebär att antalet arter, artnamn samt utbredningsområden för respektive art kontinuerligt ändras.

När detta skötselråd skrivs (2023) finns det vilda populationer av den Gröna taggleguanen (*Sceloporus malachiticus*) i Guatemala, El Salvador, Honduras, Nicaragua, Costa Rica samt Panama.

Grön taggleguan är en dagaktiv ödla och primärt trädlevande ödla som, liksom många andra arter i släktet föder levande ungar.

Under rätt förutsättningar kan Gröna taggleguaner bli omkring 10 år gamla.

Utseende

Sceloporus malachiticus blir som fullvuxen 15-20 cm i totallängd (nos till svansspets) och har en robust kroppsform.

Det är lätt att bestämma kön på vuxna individer då hanarna är metalliskt gröna, ofta med blåaktig svans och blå teckning under buken. Honorna är mer oansenligt gråbruna, men vissa individer kan även ha gröna fläckar.

S. malachiticus får sitt trivialnamn ("taggleguan", på engelska "spiny lizard") av de taggiga fjällen som är typiska för släktet *Sceloporus*. Fjällen fungerar som ett försvar mot rovdjur.

De relativt stora ögonen har runda pupiller och välutvecklade ögonlock. Öronöppningarna är stora och har tydligt synliga trumhinnor. De långa tårna saknar häftlameller. Svansen ger ett styvt intryck men är förvånansvärt rörlig och används till att gripa fast runt grenar och annat när ödlorna klättrar.

Liksom många andra ödlearter kan Gröna taggleguaner släppa svansen genom en process som kallas för autotomi. Om en ödla blir skräm, eller om någon/något tar tag i svansen på den kan svansen släppas på förutbestämda "brytpunkter". Den avkapade svansen ligger sedan och rör sig medan ödla kan smita iväg. Blodkärlet i svansen stängs, så det blöder som regel endast minimalt. Efterhand växer det ut en ny svans, som dock varken är lika lång, eller lika flexibel som den var från början. En regenererad svans kan inte heller släppas igen.

Hantera dina ödlor försiktigt, och lyft dem aldrig i svansen.

Livsmiljö

I naturen lever *S. malachiticus* i tropiska skogsområden på hög höjd (600-3000 meter över havet). Arten solar ofta och gärna, speciellt under förmiddagen innan molntäcket lägger sig över skogarna. Föredragen kroppstemperatur verkar ligga mellan 22°C och 34°C.

Grön taggleguan är en tropisk art och behöver alltså inte gå i dvala.

I terrarium

I fångenskap bör *S. malachiticus* erbjudas ett terrarium med en väl tilltagen bottenarea. Enligt Jordbruksverkets bestämmelser (L80) krävs ett terrarium på 0,12 m² med en höjd på minst 35 cm till träd- och klipplevande ödlor med en totallängd om 16-20 cm. Observera att längden mäts från nos till svansspets, och om svansen saknas ska längden av svansen (om den inte hade tappats) uppskattas och medräknas. Ovanstående är absolut minimimått och vi rekommenderar att man väljer ett så stort terrarium som möjligt. Måtten i L80 är även som regel lite snålt tilltagna för att man ska kunna få till en bra miljö med ordentliga gradienter till sina djur.

Tänk på att ödlorna växer fort, så skaffa ett terrarium de kan växa i redan från början. Vi rekommenderar ett terrarium med måtten 120x60x60 cm, eller ännu större, speciellt om man vill hålla flera ödlor tillsammans.

Terrariet bör ha ett ordentligt lager med bottensubstrat, t.ex. en blandning av sand och jord med ett topplager av barkbitar, rötter, torra löv etc.

Skapa även någon form av hålor på flera ställen i terrariet och inred med korkbarksbitar/korbarksrör, stenar, grenar etc. Tänk på att Gröna taggleguaner behöver gott om klättermöjligheter. Inred ditt terrarium så att ödlorna har möjlighet att utföra så många olika naturliga beteenden som möjligt.

Plantera in levande växter för att skapa ytterligare gömställen och olika typer av mikroklimat. Gröna taggleguaner behöver en luftfuktighet mellan 60% och 80% för att må bra. Duscha terrariet varje morgon och kväll, antingen för hand eller med hjälp av ett duschsystem och håll bottenmaterialet lätt fuktigt. Rent vatten ska dessutom alltid finnas tillgängligt i någon form av vattenskål.

Även om *S. malachiticus* oftast befinner sig ovanför marknivån bör det ändå alltid finnas minst ett gömställe tillgängligt på botten av terrariet, t.ex. en håla under bottensubstratet, en grotta under en stor barkbit etc.

Liksom andra reptiler ömsar *S. malachiticus* med jämna mellanrum sitt skinn. Går ödlorna i en för torr miljö kan gammalt ömsskinn fastna t.ex. runt tårna, och i värsta fall strypa blodtillförseln till tån vilket leder till att tån dör och ramlar av. Kontrollera därför regelbundet din ödla, inklusive tårna, så att det inte verkar sitta något ömsskinn kvar någonstans.

Belysning

Gröna taggleguaner bör, liksom alla andra reptiler ha en belysning som tillåter en naturlig dygnsrytm, bidrar med UV-ljus, samt åstadkommer en temperaturgradient.

Sceloporus spp. placeras i Fergusonzon 3-4, och UV-index i terrariet bör ligga mellan ca 3 och 5 på solplatsen, gärna med en gradient till lägre värden i andra delar av terrariet. Det allra bästa är att åstadkomma detta genom en s.k HID-lampa som ger hög ljusintensitet samt UVA och UVB-ljus på solplatsen. Detta kräver dock att man har ett högre terrarium (gärna 80-90 cm) och allra helst att man kan mäta UV-index under lampan. För att åstadkomma en ytterligare UV-gradient, eller om det inte är praktiskt möjligt att använda sig av en HID-lampa rekommenderar vi ett T5-lysrör, t.ex. Arcadia dragon (14%), eller Arcadia forest (7%), beroende på hur lysröret placeras (ovanpå ventilationsnät vs. inne i terrariet, avstånd till solplats etc.) och huruvida det ska sitta som primär UV-källa över solplatsen eller

tillhandahålla lägre UV-index för att skapa en större gradient. UV-ljuset bör inte täcka mer än ca 70% av terrariet.

Eftersträva en temperaturgradient dagtid från ca 24°C ovanpå bottensubstratet i den kallaste delen av terrariet, till ca 35-40 °C mitt under lampan (vi rekommenderar en halogenlampa i kombination med en av de tidigare nämnda UV-källorna) på solplatsen. Under natten kan temperaturen få lov att sjunka till ca 18-20 °C i hela terrariet.

Mät temperaturerna i terrariet regelbundet, både dagtid och nattetid/tidig morgon. Använd en handhållen ir-termometer (sk. "tempgun") för mätning.

För att skapa en ljus miljö under dagtid bör man även använda sig av någon form av "allmänbelysning". Till detta passar en LED-ramp med vitt ljus (t.ex. Arcadia jungle dawn), eller ett par vanliga T5-lysrör med "dagsljus" (6500 K) bäst. De har ett ljusspektrum som även reptiler troligen uppfattar som mest naturtroget. Antalet belysningstimmar bör ligga på 12-14, förutom under vintertid. På natten släcks all belysning.

Föda

Gröna taggleguaner är rovdjur som i naturen primärt äter olika typer av ryggradslösa djur. I fångenskap kan man mata med olika typer av levande foderinsekter, samt gråsuggor och andra leddjur. Alla foderinsekter bör gut-loadas med t.ex. Arcadia InsectFuel i 24–48 timmar innan de används, och pudras med calciumtillskott innan matning. Ca 1 gång/vecka bör foderdjuren även pudras med ett multivitamintillskott (vi rekommenderar Arcadias Earth-pro-serie av fodertillskott). Prioritera vuxna insekter, såsom syrsor och kackerlackor mm. framför larver såsom mjölmask. Se till att variera kosten genom att varva olika typer av foderdjur. Nyfödda musungar (s.k. pinkies) kan ges någon gång ibland till vuxna djur.

Ungar bör utfodras dagligen, medan vuxna djur kan få mat ca varannan dag.

Inköpslista för Grön taggleguan

- Ett väl tilltaget terrarium
- Grenuttag (med timer)
- Dimbar armatur med keramiksockel för värmelampa
- Värmelampa - halogen
- Eventuellt termostat eller sladdimmer
- UVB-belysning (förslagsvis Mega-Ray HID 50 eller 70 w paket, och/eller Arcadia Pro T5-lysrör med 14% eller 7% UVB)
- Bottensubstrat
- Liten vattenskål
- Rötter, grenar, korkbarksrör, levande växter, grus mm. för inredning och gömställen
- IR-termometer
- Köksvåg, för regelbunden vägning av odlan
- Vi rekommenderar även starkt att alla reptilägare införskaffar en UV-indexmätare samt en handhållen digital hygrometer, för att kunna säkerställa korrekta värden i terrariet.
- Foderdjur
- Blad och annat grönfoder
- Mineral- och vitamintillskott, samt gut-loadingfoder till foderdjuren

Gröna taggleguaner kan hållas ensamma, i par eller i mindre grupper med en hane och flera honor.

Väljer man att hålla dessa ödlor i par eller grupp förutsätter detta som alltid att man ger dem tillgång till stora ytor samt att det finns gott om gömställen i hela terrariet, så att djuren kan dra sig undan från varandra om de vill.

Könsmogna hanar bör aldrig hållas tillsammans.

Reproduktion

Som hos övriga reptiler är det kroppsstorleken som bestämmer när *S. malachiticus* blir könsmogna, snarare än åldern. Gröna taggleguaner blir som regel könsmogna när de har uppnått en storlek på 6,5-7 cm från nos till kloak. I fångenskap innebär detta oftast att de är runt 1 år gamla. Ödlorna parar sig framförallt under våren och efter ca 90 dagars dräktighet föder honan sedan upp till 6-15 st ungar.

Vidare läsning

[Utbredningskarta för flera *Sceloporus*-arter](#)

[Comparative field responses to diel and annual thermal regimens among Sceloporine lizards, with specific reference to *Sceloporus malachiticus* | Revista de Biología Tropical \(ucr.ac.cr\)](#)

[The Reproductive Cycle of the Lizard *Sceloporus malachiticus* in Costa Rica on JSTOR](#)

<https://www.everythingreptiles.com/emerald-swift/>

<https://www.illreptile.com/articles/161-emerald-swift/>

